

LOUIS LE ROY TUINIERT OP EEN WEL HEEL OPMERKELIJKE MANIER

Op 27 juni krijgt de 47-jarige tekenle-
raar Louis Le Roy uit Oranjestad de
Zilveren Anjer uit handen van prins Bern-
hard. Dit huideblijk, dat één keer per jaar
aan een verdienstelijke Nederlander wordt
uitgereikt, heeft hij verwoorven door een
opmerkelijke manier van tannieren die
vooral werd gedaan door de indianen.

Le Roy vindt — zoals velen — dat het de
verkeerde kant is uitgegaan met onze
technocratische beschaving. De natuur
zucht onder het schrikbewind van de
mens. Volgens Le Roy is er maar één uit-
weg en die voert ons regelrecht terug naar
de natuur. We moeten namelijk meer eer-
bied krijgen, voor wat er leeft, groeit en
bloeit, we moeten er vooral met onze han-
den van afblijven. De natuur kan zichzelf
best redden.

Rondom zijn heerlijk in het groen ver-
scholen woonhuis, heeft Le Roy negen
jaar geleden een tuin aangelegd die de
juistheid van zijn ideeën moest onderstre-
pen. Er groeien nu meer dan vijfhonderd
soorten planten, misschien zijn het er zelfs
zes honderd.

Ze zijn daar gekomen zonder dat Le Roy
er veel voor heeft gedaan. Hij heeft zich
beperkt tot het aanbrengen van wat hoog-
teverschillen in het lapje grond en de rest
aan de natuur overgelaten. Door de hoog-
teverschillen 'ontstonden' er variaties in
de waterhuishouding wat de zeer weelde-
rige plantengroei in de hand werkte.

Le Roy: „De natuur berust op een or-
denend principe. Alles regelt zichzelf. Ver-
der is het een gesloten systeem. Elke in-
greep daarin werkt verstorend”.

De tuin is in allerlei opzichten een suc-
ces geworden die veel belangstelling
trekt.

In het nabijgelegen Heerenveen bevindt
zich ook een stukje natuur à la Le Roy.
Tussen de huizen van de Kemadillaanster
en strook tuyn van vijftienhonderd. Een
voetling door dit dicht bevoorde gebied
is een hele belevenis: drie meter verder
geparkeerd staande auto's worden niet
eens opgemerkt.

In Mijdum, dat eveneens in de buurt
van Heerenveen ligt, heeft Le Roy eigen-
handig een atelier van formidabele afme-
tingen gebouwd. Uiteraard komt ook hier
veel natuur. Le Roy is er al druk mee be-
zig.

door SJOERD PUNTER

**,Natuur is het allerbeste
economische systeem dat
we in de wereld hebben'**

'Natuur is net aierpesie economische systeem dat we in de wereld hebben'

In Oranjewoud zijn de asfaltweggetjes smal en de karren met hooi traag. Het is er mooi, vooral als het naar de lichte ruit en 't gerend heeft. De vogels die lustig kwetteren van tak naar tak zwerfen, hebben beslist geen reden tot klagen.

Le Roy woont naast een eenvoudige cafeteria die de darteel naam Hakke Die Bak ze draagt. Het huis van Le Roy wordt grotendeels aan het oog onttrokken door vastberaden struikgewas. Een smal paadje voert door het groen, men moet goed oppassen niet door opzijwepende takken getroffen te worden. De ervaring, voor de besidder opgedaan met Tarzan, komt nu onverwacht van pas.

Doorgedrongen tot de deur en even later de hand geschud van Le Roy die niet anders kan dan naar z'n werkamer leidt. We nemen plaats om een reusachtige ronde tafel met zicht op de wonderbaarlijke tuin die op Vogerliet manieren groeien. Le Roy steeds worden naar de nerven in het hout voor hem. Hij maakt een wat afwezige indruk maar lijkt tegelijkertijd ook wat gespannen.

Zullen we maar beginnen', zegt Le Roy tenslotte.

Ouderwets mooi

Hij begint te vertellen. Nederaand, zegt hij, worden alsmaar meer mensen in de natuur verblijvend behouden land. De ontgerende natuur verdwijnt. Het kan zo niet langer. De mens moet de natuur z'n gang laten gaan, vanzelf komt er dan een grote diversiteit (Le Roy's woord voor afwisseling) tot stand. De natuur weer ouderwets mooi is, zal het zijn. De mens moet met haar harmonie leven in de natuur. Hij heeft veel gepuurd.

Op het moment wordt onze samenleving gekenmerkt door al-

terlei geforceerde verhoudingen. We vertrekken uit de natuur, we brengen inbreng en zitting daardoor in een werksituatie die voor ons gevoel niet van onszelf is. We wonen in onpersoonlijke huizen, we zoeken spanning in efficiënt geprogrammeerde vakantiecentra. Ook daar is weinig meer van onszelf bij.

De techniek aan de kant zelf, adviseert Le Roy. Steek zelf de handen weer uit de mouwen want het is 'net als in de wereld van de insecten: de mens moet als natuurlijke machine voor elke hoerbaarheid worden ingezet. Het krult (eten bij voorbeeld) een hoerbaarheid arbeid terugbrengen. Als je dat niet doet vegeteer je gewoon'. Le Roy: 'De economie regert ons leven. De tegen-cultuur waarmee ik via mijn tunen bevoled is, is een poging om de invloed van de economie te beperken. Het is een soort evenwichtsoestand kan ontstaan tussen een natuurlijk proces en een economisch proces'.

'Daar ben ik eigenlijk mee bezig. En daarom willen ze in de Zilveren eeuw dat ik leve en niet in de brandnetel had maar ze hadden um niet in voorraad'.

— Trekt u het nette pak voor de prins aan?

Verbaasd zegt Le Roy: 'Waarom zou ik geen net pak aantrekken? Het net pak is in je werkdekkend nu Le Roy zich in de keuken terugtrekt. Hij neemt de koffie, stapt haar man vlijtend bezighoudend over op een ander veld.

'Ik ben helemaal niet politiek', zegt hij. 'Ik ben helemaal niet politiek. Het is gevaarlijk om in de politiek te gaan want je inbreng wordt dan geboden. Dan verlies je het altijd. Ik maak van mijn werk geen politieke zaak omdat het veel belangrijker is dan de politiek. Ik heb geen zin in dat eindeloze touwtrekken over milieuproblemen'.

'Toch geloof ik dat de strijd zo zal zijn. Het is een strijd in mijn voor- en achtergrond. Ik wil er ook mensen bezig geweest met andere opvattingen over het milieu maar die hadden toen geen

succes. Men was er te zorghoos voor. Dertig jaar geleden had ik ook tegen dovemansoren 'gepraat'.

Super-denken

Er volgt een uitgebreide uiteenzetting over de hedendaagse landbouw. Volgens Le Roy wordt die op te grote schaal beoefend.

'De trekkers en de dorstmachines hebben een groot oppervlak nodig want anders zijn ze niet rendabel. Het uitgangspunt is dat de landbouw moet worden deelt economisch: landbouw moet onder alle omstandigheden rendabel zijn. Het is de vraag of je zo mag redeneren'.

'Economen zien waarschijnlijk in de natuur een soort analoog systeem dat door het superintenden van het menselijke brein niet begrepen kan worden. Het is een volkomen onzinnige veronderstelling'.

" Ik heb gezegd dat ik liever een zilveren brandnetel had, maar ze hadden um niet in voorraad "

'De natuur is het allerbeste economische systeem dat wij kennen. Al onze economieën zijn gebaseerd op de natuurlijke economie van de natuur. Het enige dat niet bestaat al miljoenen jaren, maar van mensen'.

— Heeft de uitroeiing van de denkbeelden tot gevolg, dat de welvaart minder groot wordt?

'Wat is dan welvaart? Dat is toch een heel betrekkelijk welvaart. Het is een welvaart die voortvloeit uit de vermeerdering van onze technische goederen. Niet een brommer maar tien brommers, niet een teevet, maar tien teevet. Ik vind dat een vrij stupide wijze van denken'.

'Gelukkig zullen in onze technische wereld de handen weer uit de mouwen want het is 'net als in de wereld van de insecten: de mens moet als natuurlijke machine voor elke hoerbaarheid worden ingezet. Het krult (eten bij voorbeeld) een hoerbaarheid arbeid terugbrengen. Als je dat niet doet vegeteer je gewoon'.

nocturne maatschappij machienten opstaan die het anders willen. Toynbee heeft geschreven in z'n boek over geschiedenis: als de uitdaging te sterk wordt aan een kant, komt er een antwoord met een heel andere waarde. Zo is het in de geschiedenis altijd geweest'.

'We schijnen niet te willen beseffen dat onze cultuur zoals alle voorgaande culturen, eens ten onder gaat. We willen blijven, dus vragen we of de bevolking zich vrijwillig wil laten castreren..... Maar we vreten ondertussen wel zoveel op dat we niet meer in staat zijn de gang kan blijven'.

'Het is onbegrijpelijk dat we niet inzien dat ons economisch stelsel zulke een vorm van een economie van ons land hebben. Het is een soort evenwichtsoestand kan ontstaan tussen een natuurlijk proces en een economisch proces'.

* Le Roy in het groen. Een zwart-wit foto van Wim Becker.

'De ecologie ziet in dat het denken van de grootste genen van de natuur is dat de natuur een aantal doelhebers in het leven. Er komen steeds minder dieren, steeds minder planten. De economen vinden dat wel prettig want zo kunnen ze de natuur beter beheersen. Dat is toch onzin'.

'Het gaat om de diversiteit, om een zo groot mogelijk aantal soorten. Het is een soort evenwichtsoestand kan ontstaan tussen een natuurlijk proces en een economisch proces'.

'Daar ben ik eigenlijk mee bezig. En daarom willen ze in de Zilveren eeuw dat ik leve en niet in de brandnetel had maar ze hadden um niet in voorraad'.

— Trekt u het nette pak voor de prins aan?

Verbaasd zegt Le Roy: 'Waarom zou ik geen net pak aantrekken? Het net pak is in je werkdekkend nu Le Roy zich in de keuken terugtrekt. Hij neemt de koffie, stapt haar man vlijtend bezighoudend over op een ander veld.

'Ik ben helemaal niet politiek', zegt hij. 'Ik ben helemaal niet politiek. Het is gevaarlijk om in de politiek te gaan want je inbreng wordt dan geboden. Dan verlies je het altijd. Ik maak van mijn werk geen politieke zaak omdat het veel belangrijker is dan de politiek. Ik heb geen zin in dat eindeloze touwtrekken over milieuproblemen'.

'Toch geloof ik dat de strijd zo zal zijn. Het is een strijd in mijn voor- en achtergrond. Ik wil er ook mensen bezig geweest met andere opvattingen over het milieu maar die hadden toen geen

niet letten op de rammel, die ze de Bijlmer noemen'. Dit klinkt erg apart.

— Maar vallen alle mensen dan niet een eigen huisje met een tuintje erbij? Is daar wel ruimte voor?

Le Roy licht voor het eerst 'Haha, dat is helemaal niet waar', roept hij vrolijk uit. 'Dat is niet waar. Opstapeling — dat hebben ze in Delft uitgedokterd — geeft geen enkele landwinst omdat de diverse aanvullende voorzieningen erg veel ruimte eisen'.

'Zodra al die mensen opgepeld worden, gaan ze streuen. Ze willen de natuur terugkrijgen. Ze willen zo slecht zijn de flats gebouwd. Zo'n tweede huis is natuurlijk alleen voor de kapitaalcrachten weggelegd, de rest is tot levenslang veroordeeld. Maar als ze nu eens steden bouwden volgens de wensen van de mensen, dan zou niemand nog de stad willen ontfrachten'.

— Er is dus genoeg ruimte in Nederland?

'Zat', zegt Le Roy beslist. 'Waarom zou er niet genoeg ruimte zijn?'

— Dat zeggen ze hè?

'Ja, dat wordt inderdaad vaak gezegd... En jij gebouwd? Laat je niet manipuleren'.

Le Roy zwijgt een moment. 'Ik wil de mensen niks verbieden hoor', zegt hij enigszins verontschuldigd. 'Ik wil alleen dat hun gedachte verstand wat beter werkt'.

De stem van Le Roy klinkt schor. Hij heeft veel gepuurd.

